

Nr 1093

Av herr Westberg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 185, angående riktlinjer för en aktiv lokaliseringspolitik m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 185 angående riktlinjer för en aktiv lokaliseringspolitik behandlas även frågan om utjämning av kostnaderna för drivmedel inom olika delar av landet. Kommittén för näringslivets lokalisering hade föreslagit att Kungl. Maj:t och det centrala planeringsorganet borde ta upp förhandlingar med oljebranschen för att få till stånd en utjämning av fraktkostnaderna på drivmedel. Om denna väg inte visade sig framkomlig borde enligt kommittén möjligheten att införa en clearing på statlig väg införas. Däremot ansåg kommittén att prisutjämningen inte borde åstadkommas genom skattedifferentiering.

I propositionen ställer sig emellertid departementschefen avvisande till kommitténs förslag. Han anför att några statliga initiativ på området tills vidare inte torde böra övervägas. Såsom tidigare har framhållits i motioner i riksdagen bl. a. från folkpartihåll drabbas de mera perifera delarna av landet, främst Norrland, genom de s. k. zontilläggen, av högre drivmedelspriser än landet i övrigt. De höga drivmedelspriserna i berörda landsdelar medför för näringslivet stora nackdelar ur konkurrenssynpunkt. De stora avstånden och det faktum att man i avsevärd utsträckning är hänvisad till landsvägstransporter medför höga transport- och resekostnader. Varor och tjänster blir fördyrade. Även kostnaderna för uppvärmning av bostäder blir större i de fall, där uppvärmning sker med flytande bränsle.

En utjämning av priserna på bensin och olja medför en rent lokaliseringpolitisk effekt därigenom att gynnsammare förutsättningar skapas för industrier i Norrland och andra perifera delar av landet. Den lokaliseringpolitiska effekten bekräftas också av kommittén, som bl. a. uttalar: »Kommittén anser, att en prisutjämning på bensin och olja utgör ett viktigt led i strävandena att förbättra lokaliseringsbetingelserna i vissa delar av Norrland.» En prisutjämning får också en social och psykologisk effekt därigenom att den bidrager till att i viss mån skapa drägligare villkor för de ca 820 000 människor, som bor i berörda områden.

Enligt min mening är alltså en prisutjämning på bensin och olja i hög grad motiverad. Frågan är bara hur denna prisutjämning skall åstadkommas. Lokaliseringskommitténs förslag om en överenskommelse mellan olje-

branschen och statsmakterna är givetvis en möjlighet. Det är emellertid osäkert om denna väg är framkomlig. Därför borde man ånyo allvarligt överväga att åstadkomma den åsyftade prisutjämningen genom en differentiering av drivmedelsskatten. När förslag härom tidigare framförts har de avvisats med hänvisning till att inom beskattningsrätten tillämpas principen att statlig skatt skall uttagas efter en enhetlig skattesats för hela landet. Enligt mitt förmenande borde man, för att på ett enkelt sätt uppnå en önskvärd lokaliseringsspolitisk och i viss utsträckning social reform, i förevarande fall kunna göra ett undantag från principen. Oavsett vilket sätt som väljes för att uppnå en utjämning av priserna på bensin och olja, är ett statligt initiativ nödvändigt. Departementschefen har genom skrivningen »Några statliga initiativ på området torde tills vidare inte böra övervägas» antytt ett eventuellt senare initiativ. Reformen bör emellertid genomföras nu, i samband med beslutet om övriga lokaliseringsspolitiska åtgärder. Reformen torde böra genomföras i enlighet med kommitténs förslag så att pristillägget för zonerna 3, 4 och 5 borttas för motordrivmedlen och att en motsvarande prisreduktion genomförs för eldningsolja.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 185 måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om förslag innebärande att pristillägget på bensin och olja för zonerna 3, 4 och 5 tas bort och att en motsvarande prisreduktion genomförs för eldningsolja, varvid Kungl. Maj:t särskilt bör beakta möjligheten att åstadkomma prisutjämningen genom en differentiering av skatten på bensin och olja.

Stockholm den 24 november 1964

Olle Westberg
